

VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 15.5.2019
JOIN(2019) 9 final

SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

EU a Střední Asie: nové příležitosti pro silnější partnerství

Společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě

EU a Střední Asie: nové příležitosti pro silnější partnerství

ÚVOD

Evropská unie (EU) a pět zemí Střední Asie (Kazachstán, Kyrgyzská republika, Tádžikistán, Turkmenistán a Uzbekistán) spolu udržují **dlouhodobé vztahy založené na silných společných zájmech**.

Strategie EU pro Střední Asii z roku 2007¹ pomohla EU a Střední Asii dosáhnout bezprecedentní úrovně spolupráce. **Strategická zeměpisná poloha Střední Asie na křižovatce Evropy a Asie**, její **podíl na dovozu energie do EU a tržní potenciál sedmdesáti milionů obyvatel**, jakož i **zájem EU o regionální bezpečnost** jsou důvodem, proč je Střední Asie pro EU stále důležitějším partnerem.

Některé ze **současných změn ve Střední Asii** ještě více otevřely **nové příležitosti** k dalšímu rozvíjení partnerství mezi EU a Střední Asií. **Reformní procesy** v tomto regionu podnítily výzvy k politickému uznání a podpoře modernizace ze strany EU. **Nový impuls v oblasti regionální spolupráce**, který se zřetelně projevil na prvním neformálním summitu představitelů středoasijských zemí v Astaně v březnu 2018, posílil význam zkušeností EU při hledání kooperativních řešení společných problémů. Obnovené úsilí o podporu **propojení mezi Evropou a Asií** prohloubilo zájem o přístup EU k udržitelné propojitelnosti. Intenzivnější spolupráce mezi Střední Asií a **Afghánistánem** stanovila nové parametry pro vlastní úsilí EU o podporu míru v zemi. Nové ambice některých států Střední Asie hrát aktivnější úlohu v **celosvětových a regionálních záležitostech** zvyšují potenciál spolupráce s EU v oblasti společných cílů.

Zapojení EU v regionu může stavět na **významných aktivech**. Země Střední Asie mohou Evropské unii důvěřovat jako významnému dárci a angažovanému partnerovi v rámci svých reforem a procesu hospodářské transformace, jako přednímu zastánci jejich integrace do světového obchodního systému, jako zdroji kvalitních investic a nejmodernějších technologií a jako přirozenému zastánci jejich úsilí o regionální spolupráci.

Cílem tohoto společného sdělení je vytvořit **silnější, moderní a nevylučné partnerství se zeměmi Střední Asie**, aby se tento region rozvíjel jako **udržitelný, odolnější, prosperující a úzce propojený hospodářský a politický prostor**. Sdělení se bude opírat o zkušenosti získané během působení EU v tomto regionu, bude brát v úvahu další související strategie, včetně *Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie²*, *nového Evropského konsensu o rozvoji³*, *strategie EU pro propojení Evropy a Asie⁴* a *strategie EU pro Afghánistán⁵*, a bude vycházet z *Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030⁶*.

Strategie EU se zaměří na **tři vzájemně propojené a vzájemně se posilující priority**:

¹ EU a Střední Asie: Strategie pro nové partnerství, 10113/07 ze dne 31. května 2007.

² Sdílená vize, společný postup: silnější Evropa. Globální strategie pro zahraniční a bezpečnostní politiku Evropské unie, červen 2016.

³ Nový Evropský konsensus o rozvoji, „Náš svět, naše důstojnost, naše budoucnost“, Úř. věst. 2017/C 210/01 ze dne 30. června 2017.

⁴ Propojení Evropy a Asie – stavební kameny strategie EU – závěry Rady, 13097/18 ze dne 15. října 2018.

⁵ Afghánistán – závěry Rady, 13098/17 ze dne 16. října 2017.

⁶ Přeměna našeho světa: agenda pro udržitelný rozvoj 2030, rezoluce přijatá Valným shromážděním Organizace spojených národů dne 25. září 2015.

➤ **Partnerství pro odolnost**

EU bude spolupracovat se středoasijskými zeměmi při předvídání a řešení problémů, které ovlivňují jejich sociálně-ekonomické cíle a bezpečnost, a na zlepšování jejich schopnosti přijímat reformy a modernizaci. Bude podporovat demokracii, lidská práva a právní stát, posilovat spolupráci při provádění závazků vyplývajících z Pařížské dohody o změně klimatu a řešení nadregionálních výzev v oblasti životního prostředí, měnit tyto výzvy v příležitosti a posilovat spolupráci v oblasti migrace.

➤ **Partnerství pro prosperitu**

EU bude spolupracovat se zeměmi Střední Asie na uvolnění jejich značného růstového potenciálu podporou rozvoje konkurenceschopného soukromého sektoru a podporou zdravého a otevřeného investičního prostředí. Bude spolupracovat na rozvoji dovedností, výzkumu a inovací se zvláštním důrazem na mládež. Bude se zabývat strukturálními omezeními obchodu a investic v rámci regionu, podpoří přistoupení zbývajících států Střední Asie ke Světové obchodní organizaci (WTO) a podpoří udržitelné propojení.

➤ **Lepší spolupráce**

EU bude spolupracovat se zeměmi Střední Asie s cílem posílit strukturu partnerství, zintenzivnit politický dialog a otevřít prostor pro účast občanské společnosti. Bude i nadále působit jako hlavní rozvojový partner pro tento region. Posílí veřejnou diplomacii, aby zdůraznila přínosy partnerství pro region a jeho občany.

EU bude s ohledem na přání a zájmy každého ze svých středoasijských partnerů a na zachování potřeby rozlišovat mezi situacím jednotlivých zemí usilovat o prohloubení spolupráce s těmi zeměmi Střední Asie, které jsou ochotny a schopny vztahy posílit. EU bude usilovat o spolupráci se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi, pokud by toto širší zapojení přispělo k dosažení obecných cílů EU a této strategie. Základem působení EU budou i nadále **dvoustranné posílené dohody nové generace o partnerství a spolupráci**, které EU uzavřela a které může uzavřít s jednotlivými zeměmi Střední Asie⁷. Cílem tohoto společného sdělení je **mobilizovat širokou škálu politik a nástrojů EU**, které budou využity k tomu, aby partnerství mezi EU a Střední Asií postoupilo na další úroveň, a bude rovněž sloužit jako **vodítko pro plánování** rozvojové spolupráce a pomoci EU.

Průřezová priorita: Investice do regionální spolupráce ve Střední Asii

EU má velký zájem na tom, aby se Střední Asie rozvíjela jako region, kde je spolupráce založena na pravidlech a propojení a nikoli na hospodářské soutěži a rivalitě. EU je odhodlána investovat do nových příležitostí a rostoucího potenciálu spolupráce v rámci celého regionu a i s regionem jako celkem.

Regionální spolupráce by měla umožnit státům Střední Asie lépe řídit vzájemnou závislost, řešit jejich zranitelná místa a sdílené obavy, uvolnit potenciál hospodářského růstu, posílit vliv

⁷ EU podepsala posílenou dohodu o partnerství a spolupráci s Kazachstánem. Probíhají jednání o posílených dohodách o partnerství a spolupráci s Kyrgyzstánem a Uzbekistánem. Tádžikistán vyjádřil zájem zapojit se do jednání o posílené dohodě o partnerství a spolupráci. Posílené dohody o partnerství a spolupráci vytvářejí rámec, který se netýká pouze účasti na jiných existujících iniciativách spolupráce, jako jsou dohody o volném obchodu a Euroasijská hospodářská unie, jejímiž členy jsou Kazachstán a Kyrgyzstán.

v mezinárodních záležitostech a zachovat jejich nezávislost a identitu. Je věcí obyvatel Střední Asie, aby si sami určili, jakým způsobem chtějí dosáhnout pokroku v dobrovolných formách regionální spolupráce a svým vlastním tempem, EU bude nicméně **tyto procesy podporovat**, a to na základě svých vlastních zkušeností s výhodami, které mohou přinést integrační mechanismy a větší propojenost.

Dialogy EU-Střední Asie a regionální programy financované EU přispějí k podpoře řešení založených na spolupráci na regionální úrovni v oblastech, jako jsou životní prostředí, voda, změna klimatu a udržitelná energie; vzdělávání; právní stát; udržitelná konektivita; protidrogová politika; bezpečnost a předcházení radikalizaci; správa hranic a vnitroregionální usnadnění obchodu.

Bude-li to pro EU a Střední Asii užitečné, mohou se tyto dialogy a programy spolupráce se státy Střední Asie v závislosti na dané problematice rozšířit i na **sousední státy**, jako jsou země **Východního partnerství**, Afghánistán a další. Střední Asie a **Afghánistán** jsou jeden pro druhého stále důležitější vzhledem ke svému společnému zájmu v oblasti bezpečnosti a stability, správy vodních zdrojů a budování účinných propojení. Prioritou bude proto i nadále zapojení Afghánistánu do příslušných setkání v rámci dialogu mezi EU a Střední Asií a regionálních programů a podpora většího množství třístranných projektů spolupráce s afghánskými a středoasijskými partnery.

1. PARTNERSTVÍ PRO ODOLNOST

Je ve strategickém zájmu EU posílit odolnost států a společností ve Střední Asii. To vyžaduje posílení jejich schopnosti předvídat a odolávat vnějším i vnitřním tlakům, zahájit reformy a řešit výzvy vyplývající z globalizace, rychlého růstu obyvatelstva, změny klimatu a zhoršování životního prostředí, tlaku na vodní a energetické zdroje, migrace pracovních sil a nových bezpečnostních hrozeb. Vzhledem k významným rozdílům mezi středoasijskými zeměmi, pokud jde o jejich etapy a modely sociálně-ekonomického rozvoje, se EU zaměří na nejkritičtější zranitelná místa, přičemž bude vycházet ze stávajících silných stránek a soustředí úsilí na ty oblasti, v nichž může přinést změnu. Klíčovými prioritami pro EU zůstanou i nadále podpora relevantních příležitostí pro mladé obyvatele Střední Asie, kteří jsou stále více propojeni a mají stále větší ambice, a posílení postavení žen a dívek.

1.1 Podpora demokracie, lidských práv a právního státu

Upevňování demokratických institucí, posilování postavení občanů a vytváření inkluzivnějších politických a hospodářských struktur správy věcí veřejných, prosazování právního státu, posilování odpovědnosti veřejných institucí a zajišťování dodržování lidských práv jsou klíčovými podmínkami pro úspěch udržitelného rozvoje Střední Asie. Dodržování lidských práv proto zůstává zásadním prvkem dvoustranných vztahů EU se zeměmi tohoto regionu.

EU bude i nadále prosazovat **dodržování lidských práv v souladu s mezinárodními normami**, se zaměřením na svobodu projevu (včetně plurality sdělovacích prostředků), svobodu sdružování, práva žen, práva dětí, práva menšin a boj proti diskriminaci, jakož i na prevenci a vymýcení mučení. EU bude rovněž usilovat o budování partnerství, například v souvislosti s iniciativou *Good Human Rights Stories (Pozitivní příběhy o lidských právech)*.

EU bude vybízet státy Střední Asie, **aby dále spolupracovaly se smluvními orgány, agenturami a zvláštními postupy OSN**. Bude podporovat spolupráci na **mnohostranných fórech o lidských právech**, jako je *Rada OSN pro lidská práva* a *třetí výbor Valného shromáždění OSN*. Bude spolupracovat na ratifikaci a provádění klíčových mezinárodních úmluv týkajících se lidských práv a základních norem v oblasti pracovního práva, a to prostřednictvím *zvláštního pobídkového režimu*

pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných (GSP+) pro způsobilé země v regionu. Pro země Střední Asie by mohly být přínosné zkušenosti členských států EU s právními úpravami nezbytnými pro přistoupení k Římskému statutu *Mezinárodního trestního soudu*.

Účast občanské společnosti na veřejném rozhodování má zásadní význam pro zajištění udržitelnosti modernizačních procesů probíhajících ve Střední Asii. EU bude podporovat příznivé právní a politické prostředí pro občanskou společnost, která obráncům lidských práv, novinářům a nezávislým odborářům a organizacím zaměstnavatelů umožní svobodnou a bezpečnou činnost. Bude podporovat dialog a spolupráci mezi občanskou společností a správními orgány na všech úrovních.

EU zesílí své úsilí o podporu **demokracie, právního státu a řádné správy věcí veřejných**, které jsou nezbytné k tomu, aby se veřejné instituce staly pohotovějšími a odpovědnějšími vůči svým občanům a aby přilákaly zahraniční investice. EU se bude nadále zapojovat do prosazování spravedlivých a transparentních volebních procesů. Posílí právní a justiční spolupráci, včetně spolupráce s Radou Evropy, s cílem podpořit nezávislost a účinnost soudních systémů. Vzhledem k tomu, že **korupce** zůstává v regionu rozšířeným problémem, zpřístupní EU odborné znalosti zemím, které si přejí provést nezbytné změny svých právních předpisů a správních systémů a posílit své nezávislé orgány dohledu.

EU bude podporovat — v příslušných aspektech vzájemné spolupráce i prostřednictvím integrace *agendy OSN pro ženy, mír a bezpečnost* — **rovnost žen a mužů a posílení postavení žen a dívek**, protože obojí má příznivý vliv v celé řadě oblastí, počínaje bojem proti radikalizaci a rozvojem soukromého sektoru konče, a protože potenciál žen a dívek zapojit se do sociálního, hospodářského a politického života zůstává v tomto regionu z velké části nevyužit. Důležitou úlohu by v tomto ohledu mohla hrát *iniciativa Spotlight*⁸.

Prioritou zůstane **podpora důstojné práce a dodržování mezinárodních pracovních norem**. EU pomůže upevnit pokrok, jehož bylo v posledních letech dosaženo v oblasti dodržování základních úmluv *Mezinárodní organizace práce (MOP)*, a podpoří ratifikaci a provádění úmluv MOP týkajících se inspekce práce, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a pracovních podmínek. EU bude prosazovat dodržování *obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv*.

V tomto ohledu bude mít zásadní význam spolupráce s *Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)*⁹, a to i na místní úrovni. EU bude podporovat dodržování a provádění zásad a závazků OBSE, posilovat spolupráci se samostatnými institucemi, *Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva OBSE*, vysokým komisařem pro národnostní menšiny a zástupcem pro svobodu sdělovacích prostředků a vybízet státy Střední Asie, aby s OBSE více spolupracovaly a podporovaly její mise v tomto regionu.

EU rovněž posílí spolupráci s *Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj* a s MOP při podpoře zdravého podnikatelského prostředí a programu důstojné práce.

Mezi konkrétní iniciativy v této oblasti by mělo patřit:

- *využití regionálních programů na podporu výměny zkušeností mezi EU a Střední Asií, mezi zeměmi Střední Asie a se zeměmi Východního partnerství v oblasti právní a soudní reformy, lidských práv, mezinárodních pracovních norem, řádné správy věcí veřejných, volebních reforem a posílení postavení žen*
- *rozvíjení možností odborné přípravy v oblasti lidských práv a prosazování dovedností*

⁸ Iniciativa Spotlight je společnou iniciativou EU a OSN, jejímž cílem je vymýtit násilí na ženách a dívkách.

⁹ Všechny země Střední Asie jsou členy OBSE.

aktivistů občanské společnosti a obránců lidských práv a podpora přeshraničních kontaktů mezi těmito aktivisty a obránci působícími v regionu a jejich protějšky v EU a zemích Východního partnerství

➤ *zahájení specializovaného dialogu o pracovních normách a obchodních a lidských právech*

1.2 Posilování spolupráce v oblasti správy hranic, migrace a mobility a při řešení společných bezpečnostních problémů

EU a Střední Asie jsou dlouhodobými partnery v oblasti bezpečnosti. Pravidelná setkání **politického a bezpečnostního dialogu mezi EU a Střední Asií na vysoké úrovni** poskytují příležitost k výměně názorů na širší bezpečnostní výzvy a účinnou politickou reakci. EU bude podporovat **integrováný přístup** ke spolupráci v oblasti bezpečnosti s tímto regionem a zintenzivní spolupráci s cílem řešit hlavní příčiny nejistoty, jako je chudoba, sociální vyloučení a marginalizace, omezená politická účast, institucionální nedostatky, korupce a špatné hospodaření s přírodními zdroji. S cílem přispět k udržitelné lidské bezpečnosti se EU zaměří na spolupráci se zeměmi Střední Asie v **oblasti bezpečnosti** a zváží spolupráci zaměřenou na podporu odpovědnosti a účinnosti reformy.

Změna klimatu a zhoršování životního prostředí představují faktory, které mohou uvedené hrozby ještě umocňovat. EU bude proto i nadále posilovat vazbu mezi životním prostředím, klimatem a bezpečností v rámci politického dialogu, předcházení konfliktům, opatření v oblasti rozvoje a humanitární činnosti a strategie snižování rizika katastrof ve Střední Asii.

Terorismus a násilný extremismus zůstávají problémem jak v EU, tak ve Střední Asii. Prioritou partnerství bude i nadále spolupráce zaměřená na předcházení násilnému extremismu a radikalizaci, financování terorismu a řešení otázky navracejících se teroristických bojovníků; tato spolupráce bude rozvíjena díky nově vytvořené funkci odborníka EU pro bezpečnost a boj proti terorismu s regionální působností pro Střední Asii, který bude spolupracovat s občanskou společností a bude věnovat trvalou pozornost lidským právům. EU bude podporovat výměnu osvědčených postupů v oblasti předcházení násilnému extremismu, včetně zkoumání příčin násilného extremismu, preventivních opatření a šíření protixtremistických zpráv. Bude usilovat o posílení odolnosti místních komunit vůči násilnému extremismu, přičemž bude respektovat lidská práva a právní stát a bude zohledňovat rovnost žen a mužů v souladu s *akčním plánem OSN pro předcházení násilnému extremismu*.

Na základě zkušeností získaných z minulých programů v regionu posílí EU spolupráci se Střední Asií v oblasti **moderní integrované správy hranic** a rozšíří úsilí o regionální spolupráci v Afghánistánu. EU bude hledat další způsoby, jak zintenzivnit spolupráci s tímto regionem v **boji proti organizované trestné činnosti, převaděčství migrantů, obchodování s lidmi a nedovolenému obchodu s drogami**. EU bude pokračovat ve spolupráci na rozvoji integrovaných a vyvážených protidrogových politik.

S cílem zlepšit řízení migrace a mobility v regionu Střední Asie a vytvořit podmínky pro posílení mezilidských kontaktů mezi občany zemí Střední Asie a občany EU a dalších partnerských zemí se posílená spolupráce zaměří na **řešení nelegální migrace** při plném dodržování lidských práv. Nezbytnou součástí toho je i spolupráce při správě hranic, zpětném přebírání nelegálních migrantů a opětovném začleňování navracených osob, řešení **hlavních příčin nelegální migrace** prostřednictvím podpory odborného vzdělávání, důstojných pracovních podmínek a kvalitních pracovních míst doma, podpory legálních způsobů migrace a zavedení účinných právních předpisů a systémů na pomoc obětem obchodování s lidmi a osobám, které potřebují mezinárodní ochranu.

Za tímto účelem bude EU povzbuzovat středoasijské země, **aby rozvíjely vnitrostátní migrační politiky, spolupracovaly na regionální úrovni, jakož i na mnohostranném řízení mobility a migrace** v souladu s hlavními zásadami Organizace spojených národů. Souběžně s tím EU posílí dvoustranný dialog a spolupráci v oblasti migrace a mobility se zeměmi Střední Asie, zejména v rámci posílených dohod o partnerství a spolupráci.

EU bude spolupracovat se státy Střední Asie, aby podporovala otevřený, svobodný a bezpečný **kyberprostor** a posilovala **kybernetickou bezpečnost**.

EU bude s regionem i nadále spolupracovat v oblasti **nešíření zbraní hromadného ničení, kontroly vývozu zboží dvojího užití a jaderné bezpečnosti a zabezpečení** a bude plně využívat *Středisko excelence pro zmírňování chemického, biologického, radiologického a jaderného rizika ve Střední Asii*. Zapojí se do užšího dialogu se státy Střední Asie věnovanému **řešení krizí a udržování míru**.

Rovněž je v zájmu EU, aby pokračovala v monitorování vývoje regionálních bezpečnostních struktur, jako je **Šanghajská organizace pro spolupráci** a **Organizace Smlouvy o kolektivní bezpečnosti**.

Mezi konkrétní iniciativy v této oblasti by mělo patřit:

- *využití politického a bezpečnostního dialogu EU–Střední Asie na vysoké úrovni a nově zřízené funkce odborníka EU pro bezpečnost a boj proti terorismu s regionální působností pro Střední Asii s cílem posílit praktickou spolupráci v rámci širší bezpečnostní agendy, včetně reformy a správy v oblasti bezpečnosti, hybridních hrozeb a vazby mezi vodou a bezpečností*
- *ad hoc setkání odborníků EU–Střední Asie na téma prevence násilného extremismu a boje proti terorismu za účelem podpory sdílení osvědčených postupů a posílení přeshraniční spolupráce v souladu s příslušnými mezinárodními závazky*
- *posílení spolupráce a součinnosti s OBSE, pokud jde o předcházení nadnárodním hrozbám ve Střední Asii a boj proti nim*
- *pokračující spolupráce v oblasti protidrogové politiky s cílem dále posílit vnitrostátní politiky v oblasti snižování poptávky po drogách a řešit nelegální dodávky drog a související organizovanou trestnou činnost*
- *sdílení odborných znalostí týkajících se kybernetické bezpečnosti a hybridních hrozeb, včetně možnosti Střední Asie podílet se na společné identifikaci hybridních hrozeb jako součást průzkumu EU zaměřeného na hybridní rizika*
- *posílení spolupráce v oblasti moderní integrované správy hranic vycházející z dlouhodobé spolupráce EU–Střední Asie a EU–Afgánistán*
- *posílení dialogu a spolupráce v oblasti migrace a mobility v rámci posílených dohod o partnerství a spolupráci a Organizace spojených národů*

1.3 Posílení odolnosti životního prostředí, klimatu a vodního hospodářství

Střední Asie čelí stále závažnějším problémům v oblasti životního prostředí. Kombinovaný dopad změny klimatu, který začal snižovat tok vody v důsledku ubývání ledovců napájecích řeky ve Střední Asii, a rychlého populačního růstu ještě zhorší některé problémy týkající se životního prostředí tohoto regionu, což může mít dopad na hospodářský rozvoj, bezpečnost a migraci.

EU může regionu pomoci tyto problémy proměnit v příležitosti. Vzhledem k tomu, že jde o problémy přeshraničního charakteru vyžadující vzájemnou důvěru a kooperativní řešení, bude EU nadále uplatňovat **regionální přístup** ke spolupráci v oblasti životního prostředí, vody a změny klimatu.

EU bude spolupracovat se svými partnery ze Střední Asie na provádění **Pařížské dohody o změně klimatu**¹⁰ a **vnitrostátně stanovených příspěvků** prostřednictvím konkrétních opatření zaměřených na zmírnění změny klimatu, přizpůsobení se této změně a snížení rizika katastrof.

EU bude podporovat země Střední Asie při přijímání přísných norem v oblasti životního prostředí a bude je povzbuzovat k přechodu od lineárních modelů výroby k **oběhovému hospodářství**, v němž je hodnota výrobků zachována co nejdéle, energetická účinnost a účinné využívání zdrojů se zvyšuje a odpady a emise uhlíku a znečišťujících látek jsou minimalizovány. Takový přechod k udržitelné spotřebě a výrobě může být významným přínosem pro lidské zdraví a kvalitu života a zároveň přispívat k hospodářské diverzifikaci, vytváření nových obchodních příležitostí a stimulaci hospodářského růstu.

V návaznosti na potenciál regionu v oblasti sluneční, větrné a vodní energie bude EU podporovat **reformy** ve Střední Asii **v oblasti energetiky a přechod na nízkouhlíkové hospodářství**. Zpřístupnění technologií a odborných znalostí EU **v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti** a poskytování poradenství ohledně regulačních reforem by mělo přispět k posílení energetické odolnosti v regionu, pomoci při plnění jejích cílů v oblasti klimatu a vytváření pracovních míst a podnikatelských příležitostí na obou stranách.

EU bude rovněž podporovat **lepší správu v oblasti životního prostředí** a podporovat budování kapacit států Střední Asie při uplatňování hlediska ochrany životního prostředí v rámci jiných politik a veřejných rozhodovacích procesů, zejména prostřednictvím odpovídajícího posouzení dopadů na životní prostředí. EU bude podporovat environmentální udržitelnost investic do infrastruktury pro připojení a přistoupení všech středoasijských zemí k regionálním a globálním mnohostranným dohodám o životním prostředí.

Sdílení zkušeností v oblasti **udržitelného řízení přírodních zdrojů, ochrany biologické rozmanitosti a ekologického cestovního ruchu** může přispět k dosažení široké škály cílů, jako je rozvoj venkova, zachování ekosystémů a zvyšování ekologického povědomí.

V souladu se závěry *Rady EU o diplomacii v oblasti vodních zdrojů*¹¹ zůstane podpora **regionálního programu pro vodu, mír a prosperitu** i nadále klíčovou prioritou regionu. EU bude i nadále podporovat vzájemně přijatelná řešení za účelem zlepšení regionální spolupráce v oblasti spravedlivého řízení přeshraničních vodních zdrojů ve spolupráci s příslušnými agenturami OSN a dalšími partnery. Bude podporovat přistoupení k *Úmluvě Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů o vodách*¹² a její provádění, podporovat spolupráci v okolí **Aralského jezera** a provádění **Dohody o právním statusu Kaspického moře**¹³.

EU bude i nadále rozvíjet spolupráci s tímto regionem, a to i prostřednictvím odborné přípravy odborníků, s cílem podporovat **integrované řízení vodních zdrojů**, snížit množství odpadních vod, zlepšit kvalitu vody, modernizovat infrastruktury a podporovat moderní zavlažovací systémy.

Vzhledem k tomu, že tento region je vystaven přírodním a antropogenním rizikům, posílí EU vnitrostátní a regionální snahy o nové politiky a právní předpisy v oblasti **snížování rizika katastrof**.

¹⁰ Podepsána dne 12. prosince 2015.

¹¹ Diplomacie v oblasti vody – závěry Rady, 13991/18 ze dne 19. listopadu 2018.

¹² Úmluva o ochraně a využívání vodních toků přesahujících hranice států a mezinárodních jezer, uzavřená v Helsinkách dne 17. března 1992.

¹³ Podepsáno dne 12. srpna 2018 v Aktau.

EU rovněž zpřístupní své odborné znalosti v oblasti civilní ochrany a reakce na mimořádné události s cílem motivovat ke strukturovanějšímu a regionálnímu přístupu k odolnosti a připravenosti.

EU bude i nadále spolupracovat při podpoře opatření zaměřených na nápravu životního prostředí s cílem řešit **toxické chemické a radioaktivní odpady**, které pocházejí z dřívější těžby uranu v regionu.

EU bude využívat své finanční nástroje, granty a záruky, zejména ty, které poskytuje *Evropská investiční banka* (EIB), a ve spolupráci s *Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj* (EBRD) a dalšími mezinárodními rozvojovými bankami s cílem **mobilizovat veřejnost, a zejména soukromý kapitál pro projekty v oblasti životního prostředí a environmentálně udržitelné hospodářské činnosti**. Podpora řádného regulačního rámce bude mít zásadní význam pro získávání soukromých investic.

Mezi konkrétní iniciativy v této oblasti by mělo patřit:

- *posílení fór a mechanismů spolupráce mezi regiony a uvnitř regionu v oblasti životního prostředí, vody a změny klimatu*
- *rozvoj sdílení zkušeností a inovativního financování za účelem podpory energie z obnovitelných zdrojů*
- *podpora vědecké spolupráce a výzkumu v oblasti hospodaření s vodou a spolehlivé veřejně přístupné údaje o klimatu a vodě, které mohou sloužit jako zdroj informací pro účinnou politiku*
- *posílení spolupráce s regionálním střediskem OSN pro preventivní diplomacii ve Střední Asii ohledně vazby mezi vodou a bezpečností*
- *podpora udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a ekosystémy a provádění strategického plánu pro biologickou rozmanitost a globálního rámce pro biologickou rozmanitost po roce 2020*
- *podpora sdílení zkušeností a spolupráce v oblasti oběhového hospodářství, zejména systémů udržitelného nakládání s odpady a boje proti znečišťování ovzduší*

2. PARTNERSTVÍ PRO PROSPERITU

Střední Asie má díky své strategicky stále významnější poloze na křižovatce Evropy a Asie, mladé populaci¹⁴, vysoké gramotnosti a bohatým přírodním zdrojům značný potenciál růstu a rozvoje. V regionu roste zároveň povědomí o tom, že je třeba přijmout nové modely hospodářského rozvoje a diverzifikovat hospodářství, aby bylo možné čelit problémům globalizace a využívat příležitostí, které nabízí. EU bude spolupracovat se zeměmi Střední Asie ve snaze napomáhat dosažení trvalých výsledků, což předpokládá rozvoj soukromého trhu, zlepšení investičního prostředí, urychlení přechodu na zelené a oběhové hospodářství, snížení socioekonomických nerovností, investice do lidského kapitálu a podporu důstojné práce pro všechny, uvolnění potenciálu pro vnitřní a meziregionální obchod a podporu udržitelného propojení.

2.1 Konsolidace partnerství pro hospodářskou reformu

EU má velký zájem na podpoře transformace ekonomik ve Střední Asii, které jsou v současnosti příliš závislé na zboží nebo vývozu s nízkou přidanou hodnotou¹⁵ a na remitencích migrantů, do podoby diverzifikovaných a konkurenceschopných ekonomik poháněných soukromým sektorem, které jsou schopny vytvářet pracovní místa, integrovat se do regionálních a globálních hodnotových řetězců a poskytovat všem hospodářským subjektům rovné podmínky a příležitosti.

¹⁴ Polovina obyvatel regionu je mladší 20 let a středoasijské ekonomiky musí každý rok absorbovat jeden milion nových účastníků na trhu práce.

¹⁵ Uhlovodíky a nerosty představovaly v roce 2018 téměř 60 % celkového vývozu z tohoto regionu.

EU bude usilovat o podporu **udržitelnějších a inkluzivnějších modelů růstu** v regionu. Hospodářská reforma a modernizace by měly být přínosem pro celou společnost a měly by přispět ke snížení nerovností, jakož i rozdílů mezi regiony a mezi venkovem a městy. V této souvislosti budou obzvláště důležité zkušenosti EU v oblasti rozvoje venkova, regionální politiky a soudržnosti.

Rozvoj **konkurenceschopného soukromého sektoru**, a zejména malých a středních podniků, bude prioritou působení EU vzhledem k zásadní úloze, kterou může hrát soukromý sektor při podpoře hospodářského růstu, posílení postavení žen, podpory důstojné práce a boje proti chudobě. EU bude podporovat rozvoj kapitálových trhů a rozšiřování přístupu k financování pro malé a střední podniky, řádné regulační rámce a fiskální politiky, jakož i účinné protikorupční politiky. Rozvoj soukromého sektoru bude i nadále klíčovou prioritou *investičního nástroje EU pro Střední Asii*.

Jako hlavní zdroj soukromých investic na celém světě má EU obzvláště dobré předpoklady k tomu, aby na strategické úrovni posílila dialog s vládami a zástupci podniků v tomto regionu, jakož i s mezinárodními finančními institucemi, a podpořila tak **řádné, transparentní, otevřené, nediskriminační a předvídatelné regulační a politické prostředí** pro evropské hospodářské subjekty, které se Střední Asii obchodují nebo v ní investují.

Podpora rozvoje a investic soukromého sektoru by se měla prioritně zaměřit na odvětví vytvářející růst a pracovní místa, v nichž má EU **zvláštní odborné znalosti a komparativní výhody**, jako je zemědělství a zemědělsko-obchodní odvětví, životní prostředí a voda, energie, doprava a udržitelný cestovní ruch.

EU bude podporovat **mezipodnikový dialog a spolupráci** se Střední Asií, mimo jiné i mezi začínajícími podniky a podnikatelskými inkubátory. Přispěje k vytvoření dvoustranných a regionálních fór pro mezipodnikový dialog a spolupráci, jako jsou *evropské obchodní komory* v zemích Střední Asie. EU bude usilovat o to, aby do dialogu o otázkách sahajících od investičního prostředí až po vzdělávání, zaměstnatelnost (včetně žen a dívek) a reformu trhu práce byla zapojena Střední Asie a sdružení zaměstnanců.

Vzhledem k tomu, že dostupnost **vysoce kvalitních statistik** je předpokladem pro rozvoj účinných veřejných politik, bude EU pokračovat v práci na vývoji statistických systémů zemí Střední Asie.

V rámci svých pravidelných dvoustranných konzultací se zeměmi Střední Asie EU posílí výměny a spolupráci v oblasti makroekonomických reforem, **finanční, měnové a fiskální politiky, jakož i správy veřejných financí**. Bude podporovat strategie pro řízení dluhu a domácí trhy s dluhopisy a usnadní reformy rámců měnové politiky a dohledu nad finančním systémem.

Mezi konkrétní iniciativy v této oblasti by měla patřit:

- *podpora zlepšení podnikatelského a investičního prostředí a podpora rozvoje soukromého sektoru, zejména malých a středních podniků, prostřednictvím mezipodnikového dialogu a spolupráce, odvětvového dialogu a technické pomoci mezi EU a Střední Asií*
- *podpora partnerství za účelem sdílení know-how a budování kapacit orgánů Střední Asie v klíčových aspektech hospodářských reforem*
- *sdílení know-how v oblasti vývoje statistických systémů*

2.2 Usnadnění vnitroregionálního a meziregionálního obchodu a investic

Větší pozornost je třeba věnovat řešení problému strukturálních omezení, která stále omezují potenciál obchodu a investic mezi EU a Střední Asií¹⁶, posílení vnitroregionálního obchodu¹⁷ a investic a zajištění hlubšího zapojení Střední Asie do světového hospodářství.

EU bude všechny státy Střední Asie i nadále podněcovat k **přistoupení k WTO** a bude je v tomto směru podporovat. Plnění závazků WTO pomůže středoasijským státům otevřít jejich ekonomiky, posílit jejich mezinárodní konkurenceschopnost, začlenit se do globálních hodnotových řetězců a podílet se na utváření globální správy ekonomických záležitostí. Vytvoření rovných podmínek a zvýšení důvěry pro podniky v regionu bude zahrnovat podporu přistoupení k *Dohodě WTO o vládních zakázkách*.

Na základě svých zkušeností s mechanismy regionální integrace bude EU podporovat úsilí o usnadnění **vnitroregionálního obchodu a investic ve Střední Asii**, mimo jiné sdílením zkušeností a osvědčených postupů týkajících se odstraňování necelních překážek obchodu a podporou sblížování a harmonizace právních předpisů, jejichž základními stavebními kameny jsou integrace v rámci mezinárodního normalizačního systému a systému dobré kvality *Mezinárodní organizace pro normalizaci* a *Mezinárodní elektrotechnické komise*.

EU bude využívat programy posílených dohod o partnerství a spolupráci a programy technické spolupráce na podporu **sblížování nebo slučitelnosti s pravidly EU a technickými mezinárodními a evropskými normami a na odstranění technických překážek obchodu**. Toto úsilí usnadní vzájemný přístup na trh a vytvoří příležitosti pro přístup na trh pro hospodářské subjekty ve Střední Asii na celosvětové úrovni, neboť pravidla a normy EU jsou uznávány po celém světě. Intenzivnější dialog o sanitárních a fytosanitárních opatřeních k posílení systémů bezpečnosti potravin ve středoasijských zemích by byl přínosem pro místní spotřebitele a obchod a usnadnil by obchod s EU.

EU bude i nadále spolupracovat se státy Střední Asie s cílem zlepšit **vzájemný přístup na trh se zbožím a službami**. EU zvýší své úsilí s cílem pomoci přijímajícím zemím Střední Asie lépe využívat jednostranný preferenční přístup na trh EU poskytovaný systémem **GSP a GSP+**, který může stimulovat vývoz a hospodářskou diverzifikaci, jakož i zlepšení pracovních norem a pracovních podmínek, a který může vhodným způsobem doplňovat posílené dohody o partnerství a spolupráci.

EU posílí spolupráci se Střední Asií s cílem podpořit dodržování **mezinárodních celních norem EU, Světové celní organizace** a WTO v zájmu zjednodušení a harmonizace celních postupů. EU posílí spolupráci s tímto regionem v boji proti nezákonnému obchodu, přeshraničním a daňovým podvodům, daňovým únikům a porušování práv duševního vlastnictví. Bude podporovat další výměnu informací za účelem posílení boje proti praní peněz, korupci a financování terorismu.

Na základě svých zkušeností bude EU nadále podporovat používání a rozvoj **zeměpisných označení** ze strany zemí Střední Asie, což jim může pomoci diverzifikovat zemědělskou produkci směrem k vyšší přidané hodnotě.

Mezi konkrétní iniciativy v této oblasti by mělo patřit:

- *zintenzivnění výměny zkušeností a osvědčených postupů EU týkajících se odstraňování necelních překážek obchodu a podpory sblížování a harmonizace právních předpisů*

¹⁶ V roce 2018 se EU sice řadila mezi pět nejvýznamnějších obchodních a investičních partnerů jednotlivých středoasijských zemí, obchod s tímto regionem však stále představoval méně než jedno procento celkového obchodu EU.

¹⁷ Vnitroregionální obchod tvořil v roce 2018 5 % celkového objemu obchodu tohoto regionu.

- podpora přistoupení k WTO a k Dohodě o vládních zakázkách, mimo jiné prostřednictvím technické pomoci
- zintenzivnění dialogu o sanitárních a fytosanitárních opatřeních s cílem posílit systémy bezpečnosti potravin
- sdílení zkušeností v oblasti normalizace a kvalitní infrastruktury s cílem usnadnit obchod uvnitř regionu a obchod s EU
- podpora zjednodušení a harmonizace celních režimů a podpora rozvoje přeshraničního elektronického obchodu
- posílení technické spolupráce směrem k lepšímu využívání jednostranného preferenčního přístupu na trh EU, který je poskytován systémem GSP a GSP+
- sdílení zkušeností týkajících se zeměpisných označení ve snaze pomoci s diverzifikací zemědělské produkce

2.3 Podpora udržitelné propojenosti

Rozvoj **propojitelnosti Evropy a Asie** může přinést Střední Asii značné výhody v podobě lepší infrastruktury, hospodářské diverzifikace a integrace v regionálních a globálních hodnotových řetězcích. EU má velký zájem na rozvoji fungujících obchodních koridorů mezi Evropou a Asií, jakož i na zajištění toho, aby se propojenost rozvíjela udržitelným, otevřeným a na pravidlech založeným způsobem podporujícím začlenění, čímž se vytvoří vhodné prostředí pro udržitelné investice a rovné podmínky pro podnikání ve Střední Asii.

V souladu se svou *strategií pro propojení Evropy a Asie*¹⁸ a při využití stávajících rámců spolupráce naváže EU tam, kde je to vhodné, **partnerství v oblasti udržitelného propojení** se zeměmi Střední Asie podle tržních zásad zaručujících transparentnost a založených na mezinárodních normách. Spolupráce v této oblasti by se měla zaměřit především na **dopravu, energetiku a digitální propojení, jakož i na mezilidské kontakty**. Zemím Střední Asie to pomůže zajistit udržitelné přínosy nad rámec výhod spojených s jejich statutem tranzitních zemí a dosáhnout cílů udržitelného rozvoje, jakož i cílů v oblasti klimatu.

Kombinace evropských soukromých investic a programů regionální spolupráce EU, které od počátku devadesátých let přispěly k propojení Evropy se sousedními zeměmi a Střední Asií, učinilo z EU klíčového hráče, pokud jde o podporu propojení mezi Evropou a Asií. Obnovené mezinárodní úsilí v této oblasti, včetně rozšíření *transevropské dopravní sítě (TEN-T)* do sousedních zemí EU, čínské iniciativy *Jeden pás, jedna cesta* a dalších iniciativ, může vytvořit významné příležitosti k řešení hlavních potřeb Střední Asie.

Země EU a Střední Asie posílí spolupráci a zajistí součinnost při plánování **dopravních propojení** a stanovení nezbytných předpisových rámců, včetně propojení dobře rozvinutého rámce TEN-T se sítěmi ve Střední Asii, a to i přes jižní Kavkaz, a dalšími regionálními sítěmi¹⁹. Cílem je dosáhnout vyváženého a udržitelného dopravního pozemního spojení mezi východem a západem a mezi severem a jihem, přičemž je třeba stavět zejména na *regionální hospodářské spolupráci ve Střední Asii*. K dosažení tohoto cíle by EU mohla nabídnout technickou pomoc a mohla by případně přispět k udržitelnému rozvoji infrastruktury, a pomoci tak partnerům při plánování dopravních systémů a zajišťování jejich propojení. EU přispěje k dekarbonizaci pozemní dopravy podporou **elektrické**

¹⁸ Propojení Evropy a Asie – stavební kameny strategie EU – závěry Rady, 13097/18 ze dne 15. října 2018.

¹⁹ Se středoasijskými zeměmi budou vedeny konzultace ohledně společné studie o komplexních dopravních koridorech založených na udržitelné železniční dopravě mezi Evropou a Čínou, jak je stanoveno v rámci platformy pro propojení EU a Číny.

mobility, ať již na silnici nebo železnici, a bude věnovat náležitou pozornost rozvoji **letecké dopravy a civilního letectví**, včetně otázek bezpečnosti.

Další spolupráce EU a Střední Asie při **správě hranic**, včetně posílené spolupráce v oblasti moderní integrované správy hranic, jakož i podpora **kompatibilních systémů celního tranzitu** podpoří úsilí o rozvoj propojení v oblasti dopravy.

EU se bude i nadále zaměřovat na posílení úlohy Střední Asie, pokud jde o přispění k **zabezpečení dodávek energie a diverzifikaci dodavatelů, zdrojů a tras EU**, včetně posouzení možnosti vybudovat *transkaspický plynovod*. EU bude spolupracovat se Střední Asií na podpoře regulačních rámců, technologií a dovedností potřebných ke snížení nákladů, rozvoji obnovitelných zdrojů energie a technologií pro úsporu energie a mobilizaci investic prostřednictvím smíšeného financování a dalších finančních pobídek. EU pomůže modernizovat distribuci elektřiny prostřednictvím inteligentních a odolných decentralizovaných sítí a **rozvíjet propojení mezi zeměmi**, a to za účelem podpory regionálního a meziregionálního obchodu s elektřinou.

EU a Střední Asie posílí spolupráci v **digitální ekonomice** se zaměřením na podporu přístupu k cenově dostupnému, otevřenému a bezpečnému širokopásmovému připojení a k digitální infrastruktuře, včetně přijetí nezbytných regulačních reforem, podporu rozvoje a zachování vysokokapacitních výzkumných a vzdělávacích sítí, podporu digitální gramotnosti a dovedností, podporu digitálního podnikání a tvorby pracovních míst a rozvoj oblastí, jako je elektronická veřejná správa (e-Government) a elektronické vzdělávání (e-Education). Vzhledem ke svému průřezovému charakteru bude digitalizace klíčovým aspektem spolupráce EU se Střední Asií v oblastech, jako je integrovaná správa hranic, reforma veřejné správy, obchod, doprava a energetická infrastruktura, jakož i podpora malých a středních podniků. EU zintenzivní výměnu zkušeností na příslušných fórech týkajících se svobody internetu a boje proti dezinformacím.

Spolupráce při využívání družicových služeb určování polohy a času systému *Galileo* by mohla usnadnit dopravní spojení a nabídnout aplikace pro energetické a telekomunikační sítě.

EU bude úzce spolupracovat se **třetími zeměmi, regionálními organizacemi a mezinárodními finančními institucemi** na podpoře udržitelnosti a rovných podmínek v oblasti propojení s cílem prosazovat společné zájmy Střední Asie a EU. EU bude hledat součinnost s dalšími klíčovými partnery zapojenými do podpory euroasijského propojení, včetně procesu *setkávání Asie-Evropa (ASEM)*. Závazek EU podporovat projekty udržitelného propojení by měl přispět ke zvýšení celkové kvality investičních projektů od jiných subjektů v regionu.

EU bude využívat své finanční nástroje, granty a záruky a půjčky EIB, jakož i spolupracovat s mezinárodními finančními institucemi a mezinárodními rozvojovými bankami s cílem **mobilizovat veřejný, ale především soukromý kapitál** pro projekty udržitelného propojení ve Střední Asii.

Mezi konkrétní iniciativy v této oblasti by mělo patřit:

- *posílení dvoustranné a meziregionální spolupráce s cílem zajistit efektivní a udržitelné propojení*
- *přispívání k rozvoji dopravních koridorů mezi EU a Střední Asií na základě rozšíření sítě TEN-T*
- *posílení dvoustranných dialogů v rámci stávajících memorand o porozumění v oblasti energetické spolupráce a pořádání vhodných regionálních konferencí o energetice konaných ad hoc*
- *využívání inovativního financování a kombinování zdrojů s cílem podpořit v ještě větší míře ekologické investice, zejména v oblasti obnovitelné energie a energetické účinnosti*

- využívání nástrojů EU (např. grantů, kombinování zdrojů a záruk) a zintenzivnění konzultací s mezinárodními finančními organizacemi a dalšími příslušnými aktéry s cílem podpořit projekty v oblasti udržitelného propojení

2.4 Investice do mládeže, vzdělávání, inovací a kultury

Rozvoj dovedností bude klíčový pro konkurenceschopnost a sociální soudržnost Střední Asie. Podpora kvalitního vzdělávání, zaměstnatelnosti a důstojných pracovních příležitostí pro mladé lidi a ženy ve Střední Asii by měla tomuto regionu pomoci splnit požadavky rychle se měnících technologií a poskytnout kvalifikovanou pracovní sílu, která je nezbytná pro hospodářskou diverzifikaci a získání zahraničních investorů. Zajištění kvalitního vzdělávání a pracovních míst, a to i ve venkovských oblastech, mimo jiné též pro ženy a dívky, bude i nadále představovat klíčovou podmínku pro to, aby se zabránilo odlivu kvalifikovaných pracovních sil, jakož i radikalizaci a násilnému extremismu.

EU bude podporovat spolupráci mezi regiony a v rámci regionu s cílem vybudovat kapacity a zvýšit **kvalitu vzdělávání, vysokoškolského vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy**. Podpoří **součinnost mezi vzdělávacími systémy a trhem práce**, jakož i **digitální vzdělávání**.

EU může využít program *Erasmus+* s cílem pomoci středoasijským univerzitám modernizovat a splnit cíle **boloňského procesu v oblasti vysokoškolského vzdělávání a turínských zásad týkajících se odborného vzdělávání a přípravy**. EU by měla usilovat o rozvoj **evropských studií** na univerzitách ve Střední Asii. Vysoké školy v členských státech EU by měly být vybízeny k tomu, aby vytvářely více **partnerství a společných pracovišť** se středoasijskými univerzitami a aby v regionu rozvíjely **výuku jazyků**.

EU bude hledat možnosti, jak ve Střední Asii pomáhat s rozvojem **regionálního vysokoškolského vzdělávání**, přičemž bude vycházet z příkladu *Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání* (EHEA). Země tohoto regionu by tak mohly modernizovat své systémy vysokoškolského vzdělávání, uvést je vzájemně do souladu a zároveň posílit své mechanismy pro zajištění kvality vzdělání a jeho uznávání.

EU posílí spolupráci v oblasti **odborného vzdělávání a přípravy** ve spolupráci s *Evropskou nadací odborného vzdělávání*, aby podpořila zaměstnatelnost mladých lidí a dospělých z hlediska celoživotního učení a reagovala tak na potřeby transformujících se ekonomik Střední Asie a evropských investorů v regionu.

Spolupráce EU se Střední Asií v oblasti **výzkumu a inovací** může pomoci účinněji řešit problémy regionu a zároveň posílit mezilidské kontakty. Výměna know-how a inovativních technologií pro řešení problémů v oblasti klimatu, vody a životního prostředí, jakož i pro potravinové zabezpečení a čisté a obnovitelné energie, by pomohla zvýšit úroveň regionální spolupráce, protože by umožnila získávat kvalitní, spolehlivé a přístupné průkazné informace pro jednotlivé oblasti politiky. Vzájemně prospěšné by bylo i posílení výzkumné spolupráce v oblasti zemědělství, zdravotnictví, ekologické dopravy a udržitelného rozvoje měst. EU a středoasijské univerzity a výzkumné organizace by měly nadále podporovat mobilitu a výměnu výzkumných pracovníků, a to i prostřednictvím akce *Marie Curie-Sklodowska*.

V souladu se *strategií pro kulturu ve vnějších vztazích EU*²⁰ a v návaznosti na kulturní dědictví Hedvábné stezky ve Střední Asii rozvíjí EU s tímto regionem **kulturní spolupráci** na podporu partnerství, koprodukcí a výměn v oblasti kulturních a tvůrčích odvětví, mezikulturního dialogu a zachování kulturního dědictví. Za tímto účelem zintenzivní EU spolupráci s *Organizací OSN pro výchovu, vědu a kulturu* a s předními evropskými kulturními institucemi. EU bude podporovat mobilitu umělců a profesionálů v oblasti kultury prostřednictvím výměn, odborné přípravy a pobytů, přičemž by rovněž mohla být podporována mobilita a výměnné pobyty v oblasti sportu.

EU bude podporovat výzkum zaměřený na Střední Asii a vztahy mezi EU a Střední Asií a bude podporovat více příležitostí k interakci mezi **výzkumnými pracovníky a skupinami odborníků** z EU a Střední Asií.

Mezi konkrétní iniciativy v této oblasti by mělo patřit:

- *zvýšení počtu a diverzifikace profilu středoasijských příjemců programů Horizont, Erasmus+ a Marie Curie-Sklodowska*
- *posílení spolupráce v oblasti výzkumu a inovací mezi regiony a v regionu, pokud jde o vodu, potraviny a životní prostředí*
- *povzbuzování vnitroregionální a mezinárodní mobility studentů, pracovníků a výzkumných pracovníků, jakož i žáků a školitelů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy*
- *pomoc Střední Asií při rozvoji regionálního programu spolupráce inspirovaného Evropským prostorem vysokoškolského vzdělávání (EHEA)*
- *navázání dialogu a podpora výměny osvědčených postupů v oblasti zaměstnatelnosti mladých lidí, posílení postavení žen a politik zaměstnanosti*
- *podpora intenzivnějšího dialogu mezi EU, středoasijskými orgány, obchodními organizacemi a sociálními partnery o chybějících dovednostech a modernizaci trhu práce*

3. LEPŠÍ SPOLUPRÁCE

EU bude usilovat o prosazování uceleného přístupu ke Střední Asií a bude se snažit zajistit, aby odvětvové politiky pomáhaly řešit stále více vzájemně propojené výzvy. Novou strategii EU by měly provádět společně orgány EU a členské státy a mezi jejich silnými stránkami a zdroji by měla vzniknout větší součinnost.

3.1 Posílení struktury partnerství a zapojení občanské společnosti a parlamentů

Stávající institucionální uspořádání meziregionálního dialogu se skládá z **výročního setkání ministrů zahraničních věcí EU–Střední Asie** s vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a místopředsedkyní Komise zastupující EU a z každoročního politického a **bezpečnostního dialogu EU–Střední Asie na vysoké úrovni**, který se koná na úrovni náměstků ministrů.

Vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a místopředsedkyně Komise a ministři zahraničních věcí zemí Střední Asie by se měli také v případě potřeby neformálně scházet v rámci výročních zasedání *Valného shromáždění OSN*, zasedání Rady ministrů OBSE a dalších mezinárodních setkání a konferencí.

Jako další možnost připadají v úvahu **setkání vyšších úředníků** Střední Asie a EU, která by se konala *ad hoc*.

²⁰ Společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě „Směrem ke strategii EU pro mezinárodní kulturní vztahy“, JOIN (2016) 29 final ze dne 8. června 2016.

Institucionální rámec pro dvoustranné vztahy se zeměmi Střední Asie se bude posilovat zároveň s tím, jak se budou uzavírat a vstupovat v platnost posílené dohody o partnerství a spolupráci, přičemž budou probíhat pravidelné dialogy o lidských právech, které budou doplňovat pravidelné schůze na ministerské úrovni a na úrovni vyšších úředníků.

Vzhledem k tomu, že jak EU, tak Střední Asie jsou vázány dodržováním mezinárodního práva a světového řádu založeného na pravidlech s OSN, **posílí EU spolupráci na mnohostranných a regionálních fórech.**

S ohledem na konstruktivní úlohu, kterou Evropský parlament sehrál v obohacení společného programu partnerství EU–Střední Asie, je třeba i nadále podporovat **rozvíjení meziparlamentního dialogu**, a to i prostřednictvím pravidelných návštěv. EU se zaměří na organizování častějších **návštěv regionu na vysoké úrovni.**

EU rovněž zintenzivní své úsilí o podporu těsnější spolupráce s **občanskou společností, skupinami odborníků, orgány místní správy, podnikatelským sektorem, sociálními partnery, kulturními organizacemi, akademickými pracovníky a mládeží.** Konzultace s občanskou společností budou důležitým aspektem plánování rozvojové spolupráce EU, které bude vedeno snahou o posílení schopnosti občanské společnosti prosazovat odpovědnost a transparentnost ve státní správě.

Výroční ministerskou schůzku EU a Střední Asie by mohla doplňovat neformální setkání v rámci „**Fóra EU–Střední Asie**“, které by sdružovalo zástupce občanské společnosti, akademické obce, skupin odborníků, ale i představitelů EU a Střední Asie. Tato setkání by občanským společenstvem umožnila přispívat k rozvíjení partnerství mezi EU a Střední Asií a k jeho větší viditelnosti.

EU zintenzivní konzultace o záležitostech Střední Asie s **podobně smýšlejícími a dalšími vhodnými partnery** za účelem posilování vzájemného porozumění a spolupráce v oblastech, v nichž dochází ke sblížování zájmů.

Mezi konkrétní iniciativy v této oblasti by mělo patřit:

- *pořádání setkání vyšších úředníků ad hoc v mezidobí mezi pravidelnými schůzemi konanými v rámci politického a bezpečnostního dialogu EU a Střední Asie na vysoké úrovni a ministerskými schůzkami*
- *organizování neformálních ministerských konzultací během zasedání Valného shromáždění OSN a rozvíjení společného porozumění a sblížování postojů na půdě OSN i na dalších mnohostranných fórech*
- *případné zintenzivnění konzultací o záležitostech ve Střední Asii se třetími partnery*
- *další zapojení občanské společnosti do rozvoje partnerství EU–Střední Asie, mimo jiné zřízením neformálního „fóra EU–Střední Asie“*
- *podpora častějších meziparlamentních kontaktů a návštěv*

3.2 Spolupráci k dosažení co nejvyššího dopadu

V uplynulém desetiletí se EU a její členské státy staly nejvýznamnějšími partnery Střední Asie v oblasti rozvojové spolupráce²¹. EU bude i nadále využívat dostupné finanční nástroje na podporu regionu a pomáhat při řešení výzev a vytvářet co největší příležitosti pro partnerství EU a Střední Asie. Spolupráci EU s tímto regionem bude v nadcházejících letech určovat **nová strategie EU pro**

²¹ EU vyčlenila na rozvojovou spolupráci se Střední Asií v rámci rozpočtového cyklu 2014–2020 prostředky ve výši 1,1 miliardy EUR.

Střední Asii. Klíčovým prvkem zapojení EU bude plnění závazků vyplývajících z *Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030*. K definování priorit EU pro Střední Asii přispěje rovněž **dialog s občanskou společností a místními orgány**. Nezbytná bude **větší součinnost s politikami členských států vztahujících se k tomuto regionu, včetně rozvojové spolupráce**.

Sama rozvojová spolupráce neumožní dosažení cílů udržitelného rozvoje a bude muset být využita jako **katalyzátor pro získání soukromého kapitálu pro růst**. EU by měla v regionu co nejlépe využívat širší soubor nástrojů rozvojové pomoci, včetně **inovativních způsobů spolupráce**, jako je partnerské sdružování (twinning) a větší zaměření na investice. **Posílené dohody o partnerství a spolupráci** budou vytvářet příležitosti pro intenzivnější politický dialog se zeměmi Střední Asie v celé řadě odvětví, která budou přispívat k plnění cílů udržitelného rozvoje.

Spolupráce s **mezinárodními finančními institucemi** bude i nadále hrát důležitou úlohu při posilování veřejného a soukromého financování udržitelného rozvoje ve Střední Asii.

Mezi konkrétní iniciativy v této oblasti by mělo patřit:

- *pořádání politických dialogů EU–Střední Asie v konkrétních odvětvích a podpora těchto dialogů prostřednictvím operací partnerského sdružování (twinning)*
- *posílení případné spolupráce s mezinárodními finančními institucemi*

3.3 Zviditelňování partnerství

V zájmu většího zviditelnění svého působení ve Střední Asii musí EU a její členské státy vytvořit dynamičtější a lépe zacílenou komunikační strategii poskytující obraz o smyslu jejího působení, a vyzdvihovat příležitosti, které partnerství EU a Střední Asie může tomuto regionu a jeho občanům přinést. Za tímto účelem bude třeba zejména vypracovat společná sdělení a určit komunikační příležitosti, a to i v rámci sociálních médií a jiných nových komunikačních technologií, zaměřující se na mladé lidi v tomto regionu, tvůrce veřejného mínění, subjekty působící v oblasti sociálních médií, občanskou společnost, akademickou obec a sdělovací prostředky obecně.

Mezi konkrétní iniciativy v této oblasti by mělo patřit:

- *vytvoření systematičtějšího způsobu společného předávání zpráv a lepší využívání webových portálů a sociálních médií s cílem poukazovat na hmatatelné přínosy působení EU v regionu*

Rada a Evropský parlament jsou vyzývány, aby podpořily přístup a činnosti uvedené v tomto společném sdělení.